

Відділ культури і туризму Золотоніської райдержадміністрації  
Золотоніська центральна районна бібліотека

**Цікаве про  
книжки-ювіляри  
2018 року**  
*Інтелект-реліз*



Золотоноша, 2018



Як відомо, ювілеї святкують не лише люди, їх відзначають також архітектурні споруди, картини і книги. Твори, що пройшли найскладніше випробування – випробування часом, – завжди хочеться читати і перечитувати. У них ми знаходимо те, про що раніше навіть не замислювалися. І, як правило, їх героям неможливо не співпереживати. Серед ювілярів є «поважні старці» і «непохитні молодики». Але всі ці твори об'єднує одне: вони дають нам, сучасникам, уявлення про те, як жили люди багато років тому, що любили, до яких ідеалів прагнули, про що мріяли. Вони несуть свою історію крізь століття, стають незамінними й нестаріючими супутниками нових поколінь читачів. Цим книгам призначено було пережити століття, стати справжніми шедеврами, що покликані відображати великий літопис Життя.

**«Енеїди» І.Котляревського – 220 років.** Це перший твір нової української літератури, написаний народною мовою. Автор широко використовує фольклор та етнографію. Детально описує українські народні звичаї та побут – українську дійсність XVIII століття. Тут Котляревський виступає блискучим побутописцем, знавцем усної народної творчості. Національні матеріали, приказки, прислів'я, легенди, казки, пісні, народні образи, ворожіння, ігри, танці, гуляння, страви, посуд, знаряддя праці, українські імена, використані автором в «Енеїді», можна було б видати окремими етнографічними й фольклорними збірками.

**180 років п'єси І.Котляревського «Наталка Полтавка».** В своєму творі автор вирішив розповісти проблеми бідних селянських дівчат, які змушені виходити заміж з примусу, відмовляючись від справжньої любові. П'єса І.Котляревського привертає увагу читачів красою зображених народних характерів, пісенністю української мови.

**Неперевіршеній комедії «За двома зайцями» в 2018-му виповниться вже 135 років.** Пишучи історію цирюльника Свирида Голохвостого, Михайло Старицький відразу ж став автором, щонайменше, двох десятків до сьогодні популярних у молоді крилатих фраз: «нічого удивительного, мене ж весь Киев знаєт», «барышни уже легли и просять», «нічого, это по простоте», «это ж ведь очень и очень», «да все ж по-модному, по-франциски», «в груди моей Везувий так и клокотит» та ще багато інших.

**140 років виповняється й іншому відомому усім твору – «Микола Джеря».** Ця робота Нечуя-Левицького стала свого роду сповіддю звичайного сільського, але невільного чоловіка. Бажання свободи за будь-яку ціну – одна із типових рис українського народу – головна ідея твору.

Літературний календар на 2018 рік вказує на ювілей оповідань **Михайла Коцюбинського**. Так, до 1893-го року відноситься написання розповіді про убогого восьмирічного сільського хлопчика Дмитрика («**Маленький грішник**») та спрагло до знань маленького Семена («**Ціпов'яз**»). Остання робота, історія маленької людини, котра прагнула змінити своє життя. Таку тодішня влада побоялась опублікувати, боячись масових повстань, а тому вповні могла бути прочитаною та оціненою читачем вже після смерті автора.

В перелік найбільш відомих книг-ювілярів 2018 року **Івана Франка** обов'язково потрібно віднести «**Украдене щастя**». Ця п'єса на тему сільського важкого життя до сьогодні не сходить зі сцен українських театрів. Щоразу інтерпретуючи великий твір, додаючи в нього щось своє, нещасливий любовний трикутник режисери все ж залишають незмінним.

Неодмінно згадати в новому році також доведеться такі збірки письменника, як: «**3 бурхливих літ**», «**Малий Мирон та інші оповідання**». **Їм виповнюється по 115 років.**

Того ж таки 1908-го було написано і ще кілька особливо важливих для розвитку української літератури та мови роботи. Серед них **повість Ольги Кобилянської «У неділю зранку...»**. Правда історична подія лягла в основу цієї роботи. Головна героїня – козачка Маруся Чурай. Дівчина покохала місцевого парубка – Гриця, а він її зрадив. Закінчується повість досить трагічно. Самого Гриця Маруся труїть, а сама потрапляє під варту. Відкрита для світу особиста трагедія Марусі Чурай згодом буде переспіваною, переписаною ще десятки разів, однак, найбільш повна версія належить Ользі Кобилянській.

Всього 3 дні знадобилось геніальній **Лесі Українці** для того щоб створити одну із найкращих **драм усіх часів – «Бояриню»**. **105 років** виповниться їй в 2018-му. Це єдина робота Лесі Українки, що присвячується історії країни. Події драми паралельно розгортаються в різних частинах України. Особливістю твору є те, що написаний він віршами та майже повністю у формі діалогів.

**Роману Володимира Винниченка «Сонячна машина» у 2018 році виповнюється 90 років.** Це перший науково-фантастичний та утопічний роман письменника, написаний у Берліні з присвятою своїй сонячній Україні. Роман мав нечуваний успіх, за два роки (1928- 1930) витримав три перевидання.

Не можливо не згадати великого українця **Олеся Гончара в ювілей виходу його роману «Собор» , якому виповниться рівно 50.** За цей час твір вже було кілька разів адаптовано, перевидано та екранізовано. «Собори душ своїх бережіть, собори душ» - цитата, що проноситься крізь десятиліття та несе застереження для майбутніх поколінь.

Неперевершена книга **Всеволода Нестайка «Тореадори з Васюківки»**, якого часто називають Гоголем сучасної української дитячої літератури святкує 45 річний ювілей.

Це пригодницька повість, в якій розповідається про веселі та кумедні пригоди двох нерозлучних товаришів – Павлуші і Яви. У цих хлопців завжди море фантазії, безліч цікавих ідей і задумів. Інколи ці задуми втілювалися не так, як планували товариші. Ох, і діставалось тоді хлопчикам! Проте, попри їхні витівки, і рідні, і друзі люблять їх. Герої книги дивують і радують нас своєю кмітливістю, винахідливістю, надзвичайною активністю і життєрадісністю, добротою своїх сердець. Недарма в 1979 році рішенням Міжнародної ради з дитячої та юнацької літератури трилогія «Тореадори з Васюківки» внесена до Особливого Почесного списку Г.К.Андерсена як один з найвидатніших творів сучасної дитячої літератури.

Окрім іменинників в українській літературі цього року відмічають своє день народження ще й такі незабутні зарубіжні твори:

У число книг-ювілярів 2018 року входить **збірка новел «Декамерон»** письменника епохи італійського ренесансу **Джованні Боккаччо**. З дня його виходу в світ пройшло **665 років**. Більшість повістей цієї книги розповідають про любов у різних її проявах – від темної тваринної пристрасті до величного і світлого почуття.

**Сатиричному романі «Гаргантюа і Пантагрюель»**, написаному на рубежі Пізнього Середньовіччя і Нового часу **Франсуа Рабле виповнюється 485 років**. Книга складається з п'яти книг, де у гротескній формі розповідається про людські пороки: червоугодицтво, корисливість, брехню, жадібність, перелюбство.

*П'єсі Вільяма Шекспіра «Приборкання норвливої» виповнюється в 2018 році 425 років.* Дату її написання встановлено дослідниками приблизно, а рік, в якому шедевр легендарного драматурга вперше побачила публіка, історикам невідомий.

Перша частина *драми «Фауст»*, що належить перу *В.В.Гете*, була написана *210 років* тому. Головна праця великого драматурга вважається вершиною німецької поезії і являє собою один з варіантів художнього опису популярною в часи автора легенди про доктора Фауста.

*Поємі «Паломництво Чайльд Гарольда» Джорджа Байрона виповниться 200 років.* Поетичний твір наповнений розчаруванням, яке переповнює молоду людину від насиченого і гучного життя, що представляє собою гонитву за задоволеннями.

*180 років* виповнюється літературній версії *казки «Стійкий олов'яний солдатик»*, що належить перу *Г.К.Андерсена*. Трагічна історія кохання маленької одноногого солдата до порцелянової лялечки-балерини стала популярною у всіх європейських країна. Ця історія з'явилася в часи, коли найжаданішим подарунком для будь-якого хлопчика була армія олов'яних солдатиків. Всесвітньо відомий класик дитячої літератури Ганс Крістіан Андерсен теж був маленьким і грався в солдатиків. Потім він виріс, але його серце зберегло дитячу віру в чудеса і чуйність до людських переживань, і прекрасні казки стали самі виходити з-під пера Ганса Крістіана. Він не міг не написати про свого давнього олов'яного друга та його героїчні пригоди – війну з тролем, порятунок від неминучої загибелі на дні міського каналу й таємниче повернення додому в череві величезної рибини. І ще письменник не міг не оповісти про любов! Адже коли ми любимо, життя перетворюється на казку – загадкову історію з дивовижним кінцем.

У число книг-ювілярів 2018 року також входить оповідання *«Золотий жук»*, який був написаний *Едгаром По 175 років* тому. Новела американського письменника визначається критиками як рання жанрова форма детективу. В ній розповідається про цілу серію пригод, які відбуваються з головним героєм на шляху пошуку скарбів, захованих за хитромудрим шифром. З часів По американська публіка захоплювалася розгадуванням різноманітних загадок-шифровок, що їх у великій кількості друкували журнали. Це надихнуло письменника на задум твору, значною мірою побудованого на розгадуванні піратської

криптограми. Рукопис твору не одразу був схвалений до друку й досить довго чекав на оприлюднення.

**150 років** виповнюється пригодницькому роману французького письменника **Жуля Верна «Діти капітана Гранта»**. Його книги стали джерелом натхнення для багатьох вчених, винахідників і мандрівників, а ім'я самого Жуля Верна оповите легендами. Він буквально зачаровував читачів, примушуючи їх повірити в свою мрію – і майже всі його передбачення в галузі науки і техніки здійснилися! Твір складається з трьох частин. Головні герої подорожують навколо Землі, займаючись пошуками зниклого колись капітана Гранта. Він належить до різновиду географічних романів. Це тому, що в його сюжет автор вклав невеличку географічну загадку. Герої роману мають знайти капітана Гранта. Річ у тому, що його корабель зазнав катастрофи і потребує допомоги. Але їм відома лише географічна широта цієї аварії. Довго не знає ніхто. Таким чином, героям у пошуках свого капітана доводиться мандрувати землями Південної Америки, Австралії, Нової Зеландії.

Фактично кожен день 2018 року дає хороший привід заглянути до книжок, перечитати кращі твори вітчизняної та світової літератури. Тож, читайте і насолоджуйтесь своїми улюбленими шедеврами.

**Матеріал підготувала:**

провідний методист відділу організаційно-методичної та краєзнавчої роботи

Д.Г.Вовк

**Відповідальна за випуск:**

Директор ЦРБ та РДБ  
Золотоніської ЦБС

Г.М.Безкровна